

RAPORT
Z PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ ZMNIEJSZENIA SKALI ZJAWISKA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ZWIĘKSZENIA SKUTECZNOŚCI OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE W OSTROŁĘCE ZA 2015 ROK

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny (realizator)	Termin realizacji
I	Systematyczne diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Ostrołęce.	<p>a) Rejestrowanie przypadków przemocy w rodzinie: W 2015r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z jednostek uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” wpłynęło 98 „Niebieskie Karty” część A, w tym: - 74 zostały wszczęte przez funkcjonariuszy Policji, - 22 przez pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (3 – MOPR; 19 -OIK), - 1 przez pracowników ochrony zdrowia, - 1 przez pracowników oświaty. Ponadto w 52 przypadkach kontynuowano procedurę NK z 2014 r..</p> <p>b) Wypracowanie wspólnej metodologii zbierania informacji dot. zjawiska przemocy w rodzinie: Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245) wszystkie jednostki uprawnione do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” mają obowiązek w ciągu 7 dni przekazać formularz (część – A) do Przewodniczącego ZI. W związku z powyższym wszystkie przypadki przemocy domowej są rejestrowane przez Przewodniczącego ZI w OIK Ostrołęka.</p> <p>c) Przeprowadzenie diagnozy i ustalenie zasobów środowiska lokalnego, a więc działalności instytucji, placówek opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pozarządowych, osób zajmujących się pomaganiem i na tej podstawie opracowanie i korygowanie mapy zasobów środowiska lokalnego: - Rozmiary zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Ostrołęki zostały przedstawione w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy</p>	<p>wszyscy realizatorzy Programu</p> <p>OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu</p> <p>OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu</p>	2015 r.

		<p>w Rodzinie w Ostrołęce na lata 2010-2016, przyjętym uchwałą Nr 579/LXX/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 19 sierpnia 2010 r. Program został przekazany do wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację oraz umieszczony na stronie internetowej BIP Urzędu Miasta Ostrołęki.</p> <p>- Urząd Miasta Ostrołęki, na podstawie danych podmiotów udzielających pomocy w różnych sytuacjach życiowych, zaktualizował informator „Gdzie szukać pomocy”</p> <p>d) Przeprowadzenie badań pozwalających określić postawy pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na terenie Ostrołęki, a także poziom ich kwalifikacji potrzebnych do skutecznego pomagania:</p> <p>W 2015 roku nie prowadzono badań w kierunku określenia poziomu kwalifikacji służb zajmujących się problemem przemocy. Ostatnie badania prowadzono w 2011r.</p> <p>e) Sporządzanie rocznego raportu z podejmowanych działań na rzecz zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększania skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Ostrołęce. do dnia 30 maja danego roku kalendarzowego.</p> <p>OIK przy współpracy wszystkich realizatorów programu sporządził raport z podejmowanych działań w ramach ww. Programu za 2015 r.</p>	<p>OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu</p> <p>OIK przy współpracy pozostałych realizatorów Programu</p>	
II	<p>Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanых wśród dzieci i młodzieży.</p>	<p>a) Opracowanie i realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych:</p> <p>oraz</p> <p>b) Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego (działalność świetlic, klubów itp.).</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce. We współpracy z pedagogiem Zespołu Szkół Nr 5 im. Unii Europejskiej w III Liceum Ogólnokształcącym w Ostrołęce psycholog OIK przeprowadził cykl spotkań profilaktycznych na temat: „Przemoc domowa”. W zajęciach wzięli udział uczniowie 5 klas gimnazjalnych, łącznie w spotkaniach wzięło udział 107 gimnazjalistów.</p> <p>W Zespole Szkół Zawodowych Nr 3 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Ostrołęce, psycholog OIK przeprowadził dla 250 (sześć klas) uczniów zajęcia na temat: „Przemoc w rodzinie”. Ponadto dla uczniów klasy trzeciej (21 uczniów) przeprowadził pogadankę na tematy: „Psychologiczno-społeczne oraz formalno-prawne aspekty w przypadku nieplanowanej ciąży”, „Alkoholowy zespół płodowy będący skutkiem działania alkoholu na płód w okresie prenatalnym” oraz „Przemoc w rodzinie”. Łącznie profilaktyką objęto 378 uczniów ostrołęckich szkół.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 1</p>	<p>OIK</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 1</p>	2015 r.

	<p>W placówce dotychczas nie zauważono ani też nie dotarły informacje o zjawisku przemocy w rodzinie. Mając jednak świadomość ważności edukacji dla bezpieczeństwa oraz konsekwencji braku ukształtowanych prawidłowo postaw i zachowań, w przedszkolu nauczyciele systematycznie realizują program profilaktyki, który między ma celu: tworzyć warunki do kształtowania postaw i wartości, ułatwiać dzieciom dokonywanie wyborów, mających znaczenie dla ich obecnego i przyszłego życia, uświadamiać dzieciom zagrożenia, które mogą wystąpić w domu oraz ograniczyć liczbę niebezpiecznych zdarzeń z udziałem dzieci. Realizują również program "Bezpieczny przedszkolak", w ramach którego dzieci zapoznawane są z literaturę dziecięcą o w/w tematyce, uczestniczą w konkursach i spotkaniach edukacyjnych.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 5 W przedszkolu promuje się wśród dzieci zachowania nieagresywne i społecznie pożądane poprzez pogadanki pani psycholog z przedszkolakami oraz prowadzone w grupach dzieci pięcio i sześcioletnich zajęcia grupowe. W każdej grupie wiekowej obowiązuje kodeks przedszkolaka. We wrześniu każdego roku nauczycielki przeprowadzają cykl zajęć dotyczących poznania przez dzieci norm i zasad zachowań obowiązujących w przedszkolu, jak również były prowadzone pogadanki o tematyce dotyczącej stosowania przemocy wobec innych i jej zapobiegania.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie organizowano zabawy integrujące grupę w celu rozbudzania pozytywnych relacji „Poznajmy się”, „Tworzymy zgraną grupę”. Zorganizowano „Dzień Pluszowego Misia”, poprzez prowadzone zabawy integrujące grupę i omawianie właściwych zachowań. 2. Opracowano i wprowadzono w życie kodeks grupowy w każdej grupie przedszkolnej oraz tablice motywujące dzieci do właściwych zachowań. Kodeks grupowy wywieszony jest w każdej sali przedszkolnej. W holu głównym przedszkola znajduje się tablica PRAWA DZIECKA. 3. Prowadzono pogadanki, zajęcia o tematyce dotyczącej przemocy wobec innych i jej zapobieganiu: zapoznanie dzieci z pojęciami agresja i przemoc, zapoznanie ze sposobami reagowania na różne formy agresji i przemocy, uświadomienie dziecku jego praw do nietykalności osobistej i poszanowania godności. 4. Prowadzone były rozmowy dzieci z zaproszonymi gośćmi – strażakiem, policjantem, strażnikiem miejskim, specjalistą od technik komputerowych, podczas których dzieci poznały jak należy zachować się w obecności nieznajomych. Wiedza, że nie należy oddalać się z nieznajomą osobą, 	<p>Przedszkole Miejskie Nr 5</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 7</p>	
--	---	---	--

	<p>nie częstować się słodyczami, nie przyjmować prezentów. Dzieci wiedzą jak zachować się w trudnej i niebezpiecznej dla nich sytuacji.</p> <p>5. Przedszkole przystąpiło do konkursu zorganizowanego przez Studium Prawa Europejskiego w Warszawie pt. „Bezpieczne dziecko – bezpieczne przedszkole”, dzięki któremu placówka uzyska certyfikat „Bezpieczne Przedszkole”.</p> <p>6. Zapobieganie przemocy i agresji wobec dzieci w rodzinie – systematyczna, wnikliwa obserwacja wszystkich wychowanków, prowadzenie przez nauczycieli kart obserwacji dzieci.</p> <p>7. Dzieci brały udział w teatryku pt. „Komputerowy zawrót głowy”. Tematem przedstawienia było uczulenie dzieci na zagrożenia płynące z internetu.</p> <p>8. W przedszkolu realizowany jest program „Bezpieczny Przedszkolak”.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 8</p> <p>W placówce w roku 2015, nie podjęto działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 13</p> <p>W placówce nie odnotowano przesłanek dających podstawę do stwierdzenia ewentualnych przypadków przemocy w rodzinie wśród wychowanków.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 15</p> <p>W przedszkolu prowadzony jest cykl zabaw przeciw agresji pod hasłem „ Stop agresji”, których celem jest dostrzeżenie i wyrażanie agresywnych przeżyć oraz budowanie poczucia wartości samego siebie. Takie zajęcia dają możliwość rozmowy na temat występujących zagrożeń oraz sposobów i możliwości reagowania na nie W ten sposób promowane są zachowania nieagresywne i społecznie pożądane wśród dzieci.</p> <p>Ponadto prowadzone były prelekcje i warsztaty z psychologiem Panią Hanną S. pod hasłem „Jak być bezpiecznym”.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 16 W roku 2015 nie zaobserwowano żadnych oznak świadczących o przemocy w rodzinach naszych wychowanków.</p>	<p>Przedszkole Miejskie Nr 8</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 13</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 15</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 16</p>	
--	--	--	--

	<p>Nauka wychowanków o krzywdzie ludzkiej, w tym o dostrzeganiu jej wśród najbliższych i prawidłowym reagowaniu na niewłaściwe zachowania.</p> <p>W programie wychowawczym i profilaktyki zawarte są również treści dotyczące ww. tematyki np. Agresja i przemoc. Omawiane są tam zagadnienia dotyczące zapobiegania agresji wśród dzieci, ale też omawiane są inne formy agresji.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 17</p> <p>W placówce w roku 2015, nie prowadzono działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 18</p> <p>W placówce realizowane są projekty edukacyjne promujące zachowania nieagresywne, pożądane społecznie. Dzieci zostały zapoznane z Kartą Praw Dziecka i cyklicznie powtarzamy ich prawa z planszy wiszącej w holu przedszkola.</p> <p>Nauczyciele czytają wychowankom „bajki terapeutyczne, zachęcają do stosowania „Zasad Dobrego Przedszkolaka,- który szanuje innych , jeśli chce być lubiany i szanowany.</p> <p>Szkoła Podstawowa Nr 2</p> <p>Diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie - monitorowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie.</p> <p>Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanych wśród dzieci i młodzieży:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie na godzinach wychowawczych zajęć psychoedukacyjnych dotyczących agresji, - prowadzenie zajęć profilaktyczno- wychowawczych na temat szkodliwych działań tytoniu, narkotyków, dopalaczy i innych używek - warsztaty profilaktyczno - wychowawcze prowadzone przez specjalistę z Ośrodka Profilaktyki Społecznej dotyczące rozwoju osobistego, tolerancji, agresji i przemocy, zagrożeń medialnych, - organizowanie spotkań dla uczniów klas I – VI z przedstawicielem KMP, p. Tomaszem Żerańskim, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zagrożeń wynikających z zażywania dopalaczy, odpowiedzialności karnej nieletnich, cyberprzemocy, prawidłowych zachowań w sieci w kontekście kontaktów z osobami obcymi- wyświetlenie filmu, 	<p>Przedszkole Miejskie Nr 17</p> <p>Przedszkole Miejskie Nr 18</p> <p>SP NR 2</p>	
--	--	--	--

	<p>- modelowanie sposobów rozwiązywania konfliktów z indywidualnymi uczniami, kształtowanie właściwych postaw społecznych podczas zajęć grupowych oraz pogadań na temat przestrzegania norm i zasad społecznych prowadzonych przez pedagoga szkolnego,</p> <p>- organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego, udział uczniów w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, propagowanie turystyki poprzez organizowanie wycieczek</p> <p>Szkoła Podstawowa NR 6 Opracowanie i realizacja programu profilaktycznego-edukacyjnego dla uczniów: - spotkania z pracownikami OIK, Policji, - trening zastępowania agresji, - jak walczyć z własną, cudzą agresją: zajęcia interaktywne, - dodatkowe zajęcia sportowe dla uczniów w czasie ferii, cyberprzemoc, realizacja programu „Przemoc boli” - klas IV-V</p> <p>Szkoła Podstawowa Nr 10 Zorganizowała spotkania pedagogów z uczniami klas na następujące tematy: „Zasady prawidłowej komunikacji interpersonalnej”, „Jak kontrolować złość”, „Poznajmy się „ - zajęcia integracyjne, „Tworzymy zgraną klasę”, „Jak dbać o dobre relacje w klasie”.</p> <p>W listopadzie 2015 r. realizowany był program propagujący Prawa Dziecka. W programie uczestniczyli wszyscy uczniowie szkoły (972 uczniów). W pierwszym semestrze 2015/2016 dla uczniów klas I – III zorganizowano spotkania z funkcjonariuszem KMP – sierżantem Sztabowym Tomaszem Żerańskim w Ostrołęce nt. „Bezpieczeństwo małego dziecka” oraz w klasach IV – VI nt. „Cyberprzemoc, stalking, zachowania podlegające karze, tolerancja. Uczniowie z obniżoną odpornością emocjonalną (11) zostali objęci: specjalistyczną pomocą terapeutyczną poprzez psychologa szkolnego. Uczestniczyli również w zajęciach profilaktycznych „Strażnicy uśmiechu”, „Papusiaki”. Przeprowadzono warsztaty profilaktyczno - edukacyjne, wzmacniające funkcje rodziny w zakresie eksperymentowania ze środkami uzależniającymi oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym wśród dzieci.</p> <p>Szkoła organizowała również alternatywne formy spędzania wolnego czasu tj: zajęcia sportowe dla wszystkich chętnych uczniów z klas IV -VI, a dla uczniów z klas I – III zajęcia ruchowe w formie gier i zabaw, zajęcia plastyczne, komputerowe, teatralne, taneczne oraz chór szkolny. W czasie ferii zimowych nauczyciele prowadzili zajęcia sportowe dla uczniów, z których skorzystało 100 uczniów. Nauczyciele Świetlicy szkolnej pomagają uczniom w odrabianiu prac domowych.</p> <p>Szkoła Podstawowa nr 1</p>	<p>SP NR 6</p> <p>SP NR 10</p> <p>SP NR 1</p>	
--	---	---	--

	<p>Opracowanie i realizowanie programu profilaktyczno – edukacyjnego w zakresie przeciwdziałania przemocy wśród uczniów.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i przeprowadzenie ankiety wśród uczniów, nauczycieli i rodziców dot. działań agresywnych. - Przeprowadzenie kilkunastu rozmów z uczniami w przypadkach dot. niewłaściwych metod wychowawczych stosowanych wśród rodziców. - Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanych wśród dzieci. - Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych. <p>Gimnazjum Nr 1</p> <p>W szkole przeprowadzono: a) zajęcia warsztatowe dot. psychoprofilaktyki przeciw nadużywaniu alkoholu – uczestniczyła w nich 1 klasa tj. około 25 uczniów; b) zajęcia warsztatowe dot. psychoprofilaktyki przeciw zażywaniu dopalaczy i substancji psychoaktywnych – 12 klasa (około 300 uczniów); c) zajęcia psychoprofilaktyczne i psychoedukacyjne 6 klas około 150 uczniów d) zajęcia warsztatowe z zakresu umiejętności miękkich 4 klasy (100 uczniów), e) happening o tolerancji około 750 uczniów.</p> <p>Zespół Szkół Nr 4</p> <p>Promowanie zachowań nieagresywnych. Prowadzenie zajęć dotyczących sposobów radzenia sobie ze stresem, napięciami, agresją, złością. Działania te były uzupełniane przez pracę świetlicy szkolnej. Prowadzono stałą pracę ze sprawcami i ofiarami przemocy rówieśniczej, zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole. W ramach zajęć pozalekcyjnych propagowano właściwe formy spędzania wolnego czasu, m. in. w ramach programów „Bezpieczna” i „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.</p> <p>Uczniowie II i III klas gimnazjum wzięli też udział w programie profilaktyki „ Archipelag Skarbów”.</p> <p>Zespół Szkół Nr 5</p> <p>Realizacja programów profilaktycznych, organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu. W ramach środków na profilaktykę uzależnień z MKRPA w Ostrołęce organizowane są zajęcia informatyczne, sportowe, warsztaty dla uczniów, zajęcia z komunikacji z elementami socjoterapii, zajęcia integracyjno - profilaktyczne; (realizatorzy zajęć: pedagog, terapeuta z PPP, specjaliści spoza szkoły).</p> <p>Zespół Szkół Nr 3</p>	<p>Gimnazjum Nr 1</p> <p>ZS NR 4</p> <p>ZS Nr 5</p> <p>ZS Nr 3</p>	
--	--	--	--

	<p>Opracowanie przez pedagogów, psychologa i wychowawcę programu wychowawczo-profilaktycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum. Przeprowadzenie ankiety nt. Poczucia bezpieczeństwa w szkole „Respektowane są normy społeczne”. Udział uczniów w programie profilaktycznym „Bezpieczna+”. Zorganizowanie spektaklu profilaktyczno - edukacyjnego teatru Kurtyna z Krakowa „Bilet do raju” oraz „Uwierz w siebie”</p> <p>I Liceum Ogólnokształcące w Ostrołęce im. Gen. J. Bema Realizacja przez wychowawców programów wychowawczych w klasach (w tym zajęć dla uczniów związanych z prawidłowymi relacjami między rodzicami a dziećmi, rozwijających umiejętności komunikacji interpersonalnej, asertywnego zachowania, praw dziecka i praw ucznia). Przekazywanie młodzieży sposobów rozwiązywania konfliktów metodą mediacji i negocjacji w sytuacjach wymagających interwencji. Rozwijanie wrażliwości na problemy innych ludzi poprzez wolontariat, akcje charytatywne, samorządność uczniowską. Informowanie uczniów gdzie mogą szukać pomocy w trudnych sytuacjach,</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 W szkole prowadzone są działania edukacyjno – profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy. W roku 2015 odbyły się m.in.: - Program profilaktyczny „Korekta” uczestniczyło w nim 85 uczniów, koncert profilaktyczny „Wszyscy piją” uczestniczyło 294 uczniów, prelekcje i pogadanki z zakresu profilaktyki uzależnień „Pamiętaj masz jedno życie” 16 klas, - zajęcia, pogadanki, warsztaty pedagogów szkolnych „Asertywność, Agresja, Uległość – czy wiesz że możesz wybrać? ”, ćwiczenia budujące empatię 10 klas, spektakle profilaktyczne – 278 uczniów, - spotkania z pracownikiem policji Panią B. Piersą z zakresu profilaktyki przemocy w rodzinie dla uczniów klas 1. W 2015r. W 7 klasach przeprowadzono zajęcia z zakresu prawnych aspektów bezpieczeństwa w szkole.</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 - realizacja działań ujętych w szkolnym programie profilaktyki, np. pogadanki, zajęcia psychoedukacyjne nt. Agresji, Przemocy, Cyberprzemocy, przemocy w rodzinie, które zostały przeprowadzone przez: funkcjonariusza Policki, Psychologa PPP w Ostrołęce, pracownika OIK, pedagoga-terapeutę, - przeprowadzenie szkolnych akcji profilaktycznej dotyczącej uzależnień, - udział młodzieży w koncercie profilaktycznym.</p>	<p>I LO</p> <p>ZSZ NR 1</p> <p>ZSZ NR 2</p> <p>ZSZ NR 3 ZSZ NR 4</p>	
--	--	---	--

	<p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 3 W ramach działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie szkoła zorganizowała zajęcia z psychologiem Ośrodka Interwencji Kryzysowej (5 godz.) nt. „Jak rozpoznać przyszłego sprawcę przemocy”, w których uczestniczyło 117 uczniów.</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 4 Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanych wśród uczniów.</p> <p>a) W szkole realizowane były programy profilaktyczno – edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztat „Przemoc w rodzinie” 207 uczniów, - warsztat „Gdzie szukać pomocy, jak okazywać pomoc” uczestniczyło w nim 71 uczniów, - warsztat „Jak radzić sobie ze stresem” dla 49 uczniów, - warsztaty wg programu „Jak żyć z ludźmi” dla 129 uczniów, - warsztaty „Trening pewności siebie”, wsparcie dla ofiar przemocy 20 uczniów, - zajęcia, filmy edukacyjne nt. przemocy, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, asertywność, rozwiązywanie konfliktów, radzenie sobie ze złością i agresja w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, - prowadzono działania profilaktyczne dla uczniów ukierunkowane na profilaktykę dot. dopalaczy i innych środków psychoaktywnych program „Archipelag skarbów”, spektakle teatralne, warsztaty, prelekcje, - warsztaty dla uczniów prowadzone przez funkcjonariusza policji i psychologa dot. cyberprzemocy, <p>b) w szkole organizowano alternatywne formy spędzania wolnego czasu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - warsztaty wspierające rozwój zainteresowań kulinarnych, - zajęcia sportowe jako alternatywna forma spędzania wolnego czasu, - arteterapia przez sztuki plastyczne, - klub europejski, - szkolne koło PTTK, - chór szkolny, - klub „Ekonomik”, - klub szachowy, - koła przedmiotowe, - projekt „Fabryka Szans Jutra”, w ramach którego uczniowie uczestniczyli w praktykach zawodowych, stażach, warsztatach kulinarnych, kursie kas fiskalnych, zajęciach z matematyki i języka angielskiego. <p>Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Ostrołęce</p>	<p style="text-align: center;">TPD</p>	
--	--	--	--

	<p>W 2015 r. realizowano programy profilaktyczne pt. „Bezpieczne wakacje w mieście i plenerze” skierowane do dzieci i młodzieży w okresie letnim, w ramach których dostarczono wiadomości o alkoholu i skutkach jego nadużywania. Zadanie „Dobra energia na bezpieczne wakacje” realizowano na kolonii wypoczynkowo – terapeutycznej w Pensjonacie „U Siedlorza” w Białym Dunajcu ,</p> <p>– dla 50 uczestników oraz w Domu Wczasów Dziecięcych TPD w Jastrzębiej Górze – 20 uczestników w wieku od 7 do 15 lat z terenu województwa mazowieckiego. Uczestnicy kolonii wypoczynkowo – profilaktyczno – socjalizacyjnej pochodzili z rodzin dotkniętych problemami społecznymi :</p> <p>– alkoholizmem, bezrobociem, rozbięciem rodziny, przestępczością. W ramach realizacji zadania odbyły się warsztaty z zakresu realizacji niżej wymienionych programów:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kulturalno – rekreacyjnego, w ramach których organizowano zajęcia kulturalne, sportowe, plastyczne, jako formy aktywizujące do poszukiwania własnych zainteresowań i kształtowania umiejętności pracy w zespole, zagospodarowania czasu wolnego w sposób twórczy i wartościowy oraz rozwijania twórczej ekspresji. ✓ Profilaktycznego, w ramach którego dostarczono wiadomości o alkoholu i jego skutkach oraz skonfrontowano uczestników z ich własnymi doświadczeniami w zakresie środków psychoaktywnych m. in.: <ul style="list-style-type: none"> • „Życie jako najważniejsza wartość” – zapoznanie z szeroką definicją uzależnienia i konsekwencjami wynikającymi z uzależnienia, życie i zdrowie jako najwyższe wartości, przedstawienie motywów sięgania po używki, ukazanie zdrowotnych, społecznych, ekonomicznych i moralnych następstw i metod ich leczenia, ukształtowanie skutecznych sposobów odmawiania. • „Alkohol – zagrożeniem wolności człowieka, czy warunkiem prawdziwej wolności?” – usystematyzowanie posiadanych informacji na temat szkodliwości picia alkoholu przez dzieci i młodzież, przyczyny i skutki uzależnienia od alkoholu, sposoby zerwania z nałogiem, instytucje pomocowe, uczymy się odmawiać i ćwiczymy zachowania asertywne. • „Co o narkotykach i narkomanii wiedzieć warto” – poszerzenie i usystematyzowanie wiedzy uczniów na temat skutków podejmowania prób z narkotykami i uzależnienia od środków zmieniających świadomość, fakty i mity dotyczące narkotyków, „Źle pojmowana wolność prowadzi na manowce” – dyskusja na podstawie fragmentów książki B. Rosiek „Pamiętnik narkomanki”, sposoby zerwania z nałogiem, instytucje pomocowe, wspólne 	<p>PPZ „ Korczakówka”</p>	
--	---	-------------------------------	--

		<p>tworzenie ulotek informacyjnych, narkotikom mówię NIE!!! – ćwiczenie umiejętności bycia asertywnym.</p> <p>Podjęmowano ćwiczenia zarządzania wewnętrznym napięciem oraz stosowano techniki relaksacyjne. Poza tym program miał na celu wyciszenie emocji u uczestników projektu, oderwaniu się od codziennych problemów.</p> <p>Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia rozwijające umiejętności plastyczne i poznawania różnych technik plastycznych – zajęcia (1 raz w tygodniu) w ramach arteterapii oraz w grupach wychowawczych 2. Wykonywanie dekoracji pomieszczeń grupowych i ogólnodostępnych, kart okazjonalnych, zaproszeń, podziękowań dla osób i instytucji wspierających funkcjonowanie Placówki. 3. Planowanie i realizacja scenografii do przedstawień i inscenizacji przygotowanych przez wychowanków. 4. Zajęcia teatralne. 5. Korzystanie z szeroko rozumianych dóbr kultury- lekcje muzealne, kino, teatr, koncerty itp. 6. Zajęcia sportowo- rekreacyjne i turystyka – udział w turniejach sportowych, imprezach organizowanych przez Polski Związek Wędkarski „Kiełbik”, aktywna przynależność wychowanków do miejskich klubów sportowych (piłka nożna, MMA), zajęcia na „mini-siłowni”, na boisku, regularne korzystanie z ofert Parku Wodnego, wycieczki piesze i rowerowe, obozy sportowe, wycieczki krajoznawczo-turystyczne oraz organizowane przez szkoły, Stowarzyszenie „Pomóż Dzieciom” (Grecja z przejazdem przez Słowację i Węgry), imprezy integracyjno-rekreacyjne. <p>Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna</p> <p>Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądaných wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy dla uczniów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajęcia dla uczniów z zakresu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i zachowaniom agresywnym - ZSZ nr 2 w Ostrołęce (25 uczniów), • zajęcia dla uczniów na temat: ”Co to jest przemoc, a co to jest zachowanie agresywne” SP nr 6 w Ostrołęce (52 uczniów), • warsztaty psychoedukacyjne dla uczniów mające na celu rozwinięcie umiejętności radzenia sobie ze złością, SP Nr 1 w Ostrołęce (30 uczniów), • warsztaty psychoedukacyjne w SP Nr 10 w Ostrołęce (46 uczniów) "Normy i zasady panujące w szkole", 	PPP	
--	--	---	-----	--

		<ul style="list-style-type: none"> • warsztaty psychoedukacyjne w SP Nr 6 w Ostrołęce (28 uczniów) "Normy i zasady panujące w szkole", • zajęcia psychoedukacyjne w Zespole Szkół „STO” w Ostrołęce „Jak współdziałać w grupie?” (14 uczniów). 		
III	Edukacja osób dorosłych.	<p>a) Opracowanie i realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych skierowanych do osób dorosłych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>1. W 2015r. przy OIK funkcjonowała jedna grupa samopomocowa dla osób doznających przemocy domowej oraz grupa wsparcia również dla osób doznających przemocy w rodzinie. Spotkania odbywały się na zasadzie grupy otwartej. Na spotkania mogły przychodzić osoby chętne z terenu miasta Ostrołęki. Większość uczestniczek to osoby z rodzin z założoną procedurą „Niebieskie Karty”. Osoby były motywowane do uczestnictwa podczas spotkań w grupach roboczych w związku z prowadzoną procedurą. Grupa samopomocowa dla osób doznających przemocy w rodzinie. W roku 2015 ze wsparcia grupy skorzystało 9 osób. Grupa funkcjonowała od stycznia do sierpnia 2015r. i miała charakter otwarty, spotkania odbywały się jeden raz w tygodniu, brało w nich udział od 2 do 6 osób. Działalność grupy była wsparta pomocą trzech pracowników socjalnych. Głównym celem Grupy było zaprzestanie przemocy w rodzinie poprzez odbudowanie zniszczonych wartości, zapewnienie wsparcia i akceptacji innych członków grupy, odzyskanie wiary, że przemoc nie jest bezkarna jeśli o to sami zadbamy. Podczas spotkań grupy opiekunowie zauważyli zmiany w zachowaniu uczestniczek. Panie poczuły większą sprawczość i kontrolę nad swoim życiem, odzyskały wiarę w siebie i poprawę własnego losu. Wydobyły z siebie i poznały własne zasoby umożliwiające podjęcie działań zmierzających do zmiany. Pomiedzy uczestniczkami zawiązały się przyjaźnie, Panie wspierały się nawet podczas rozpraw sądowych w Sądzie. Przestały się wstydzic z powodu sytuacji w jakiej się znalazły. Poznały strategie obronne w walce ze sprawcą przemocy domowej. Nauczyły się poruszać w sieci instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Wyznaczają sobie na spotkaniach grupy realne cele i starają się je zrealizować. Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie miała charakter profilaktyczno-terapeutyczny. W spotkaniach grupy od września do grudnia 2015r. uczestniczyło 6 osób. Grupa zbierała się raz w tygodniu i spotkania trwały 2 godziny. Głównym celem grupy</p>	OIK	2015

		<p>wsparcia było – zatrzymanie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cele szczegółowe to: zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie i zagrożonych przemocą; konieczność odrzucenia mitów i stereotypów dotyczących przemocy domowej; uświadomienie skutków wynikających z trwania w kręgu przemocy; rozszerzenie oferty pomocy dla osób „dotkniętych” przemocą domową. Prowadzący grupę specjalista przekazywał uczestniczkom wiedzę na temat przemocy domowej, uczył rozpoznawania faz przemocy we własnej rodzinie, zmieniał stereotypowe myślenie na temat przemocy, przekazywał wiedzę na temat praw i uczył jak je egzekwować, pracował z uczestniczkami nad budowaniem poczucia własnej wartości i wyjścia z roli ofiary, uczył poprzez ćwiczenia nowych konstruktywnych zachowań.</p> <p>2. Obok psychoedukacji, które miały wpływ na poprawę sytuacji uczestniczek było – wsparcie tj.: dzielenie się z grupą swoimi problemami, poczucie przynależności, nadzieja na pozbycie się problemu, dostarczanie wzorców konstruktywnego zachowania oraz możliwość rozładowania problemu. Grupa wyznaczała aktywność członków do poszukiwania zmiany nieprawidłowych procesów zachodzących w rodzinie, zachęcała do szukania sposobów obrony przed atakami przy jednoczesnym zrezygowaniu z zemsty i walki ze sprawcą. Wprowadzone nawyki w trakcie spotkań grupy wytworzyły w uczestniczkach umiejętność działań obronnych i zmobilizowały do kolejnych działań – by żyć godnie i bez lęku.</p> <p>W OIK funkcjonowała również grupa korekcyjno-edukacyjna dla osób nieradzących sobie z agresją (stosujących przemoc). Głównym celem było dostarczenie wiedzy, nabywanie umiejętności oraz modelowanie zachowań konstruktywnych u uczestników, w kierunku zaprzestania stosowania przemocy. Rezultatem pracy grupy było całkowite zaprzestanie przemocy fizycznej, znaczne ograniczenie przemocy psychicznej, zaprzestanie stosowania agresji werbalnej, zwiększenie wiedzy na temat form przemocy, cykli przemocy, zachowań przemocowych, wzrost zachowań asertywnych, lepsza umiejętność radzenia sobie ze złością. Grupa spotykała się od września do grudnia 2015 r. W tym czasie z pomocy specjalisty skorzystało 5 osób (1 kobieta i 4 mężczyźni).</p> <p>3. Przedszkole Miejskie Nr 1 w Ostrołęce.</p> <p>Rodzice systematycznie są informowani o prawach dziecka i konieczności ich respektowania przez dorosłych, o funkcjonujących w Ostrołęce instytucjach udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy. Na tablicy ogłoszeń „Poczytaj Rodzicu” znajdują się artykuły, ulotki, plakaty informujące o zjawisku przemocy w rodzinie oraz sposobach wsparcia w tym zakresie. W czasie spotkań oraz indywidualnych konsultacji dla rodziców z psychologiem rodzice mogą</p>	Przedszkole Nr 1	
--	--	---	------------------	--

	<p>skorzystać z fachowych porad w zakresie przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Przedszkole Nr 7 W celu wzmocnienia opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców zrealizowano następujące zadania: Umożliwiono rodzicom na terenie przedszkola systematyczne, indywidualne konsultacje z psychologiem, pedagogiem i logopedą podczas których rodzice mieli możliwość omówienia zaistniałych problemów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z problemami rozwojowymi dziecka. W kąciку dla rodziców wywieszono opracowane materiały na temat „Przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. W celu zwrócenia uwagi na problem, podano telefony kontaktowe i linki do podmiotów świadczących pomoc w tym zakresie.</p> <p>5. Przedszkole Nr 15 Rodzice wychowanków mają stworzoną możliwość do indywidualnych konsultacji ze specjalistami zarówno w naszej placówce jak i Poradni Psychologiczno Pedagogicznej.</p> <p>6. Przedszkole Nr 18 W celu zebrania szerszej informacji o rodzinie dziecka placówka przygotowuje ankietę dla rodziców. Organizuje edukacyjne spotkania dla rodziców z pracownikami MOPR i PPP w Ostrołęce, przedstawicielami KMP, którzy przybliżają problem przemocy w rodzinie. Proponuje rodzicom różne formy wsparcia (np. spotkania ze specjalistami, informuje dokąd udać się po pomoc w sytuacji przemocy - nauczyciele znają adresy OIK, KMP w Ostrołęce, numer telefonu na „niebieską linię”. Wspierają rodziców w ich działaniach wychowawczych. Ponadto zorganizowano rodzicom warsztaty na temat przemocy wśród osób dorosłych i dzieci.</p> <p>7. Szkoła Podstawowa Nr 2 <ul style="list-style-type: none"> - Popularyzacja wiedzy nt. przemocy w rodzinie oraz informacji o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy - Rozmowy indywidualne z rodzicami. - Współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w celu niesienia pomocy rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej. </p> <p>8. Szkoła Podstawowa Nr 6 Spotkania z rodzicami nt. przyczyn, sposobów rozpoznawania i postępowania w przypadkach</p>	<p>Przedszkole Nr 7</p> <p>Przedszkole Nr 15</p> <p>Przedszkole Nr18</p> <p>SP Nr 2</p> <p>SP Nr 6</p>	
--	---	--	--

	<p>agresji oraz działań zapobiegających zjawisku. „Szkoła dla rodziców”.</p> <p>9. Szkoła Podstawowa Nr 10 Dyrektor i wychowawcy klas prowadzili pogadanki, w trakcie dni otwartych, dla rodziców na temat roli rodziny w prawidłowym wychowaniu dziecka (4 razy w roku). Odbywały się również spotkania psychologa z rodzicami na temat „Przyczyny uzależnień wśród dzieci i młodzieży – jak rozpoznać dziecko uzależnione” (listopad 2015 r. około 500 rodziców).</p> <p>10. Szkoła Podstawowa Nr 1 Przeprowadzono kilkanaście rozmów wspólnie z uczniami i ich rodzicami w przypadkach dot. niewłaściwych metod wychowawczych stosowanych wśród rodziców.</p> <p>11. Zespołu Szkół Nr 4 Nauczyciele i rodzice uczestniczyli w różnych formach szkoleniowych mających na celu podniesienie ich kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>12. Zespół Szkół Nr 3 Rodzice wzięli udział w programie profilaktycznym „Bezpieczna+”.</p> <p>13. Gimnazjum Nr 1 - Indywidualne rozmowy psychoedukacyjne na temat: komunikacja z nastolatkiem bez przemocy (30 rodziców). - Wizyty domowe w domach uczniów w celach mediacyjno – interwencyjny w sytuacjach kryzysowych (5 rodzin). - Trzydniowe szkolenie z zakresu: „Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych” zorganizowane przez MCPS w Ostrołęce (1 rodzic).</p> <p>14. I Liceum Ogólnokształcące Wskazywanie rodzicom sposobów rozwiązywania konfliktów między rodzicami a dziećmi. Prezentacja ulotki OIK, zamieszczenie na tablicy informacyjnej numerów telefonów zaufania oraz wykazu instytucji mogących udzielić wsparcia. Rozmowy indywidualne i grupowe z rodzicami.</p> <p>15. Zespół Szkół Zawodowych Nr 4 Przeprowadził dla rodziców uczniów szkolenie „Wpływ rodziny na funkcjonowanie ucznia w</p>	<p>SP Nr 10</p> <p>SP NR 1</p> <p>ZS Nr 4</p> <p>ZS NR 3</p> <p>Gim. Nr 1</p> <p>I LO</p> <p>ZSZ Nr 4</p>	
--	---	---	--

		<p>szkole”, którego jednym z punktów była profilaktyka przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rodzice uczniów objęci byli wsparciem pedagoga szkolnego i specjalisty terapii uzależnień, udzielano im porad i kierowano do odpowiednich instytucji.</p> <p>16. Przedszkolu Miejskim Nr 1 Rodzice systematycznie są informowani o prawach dziecka i konieczności ich respektowania przez dorosłych oraz o funkcjonujących w Ostrołęce instytucjach udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy.</p> <p>17. Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka” 1. Prowadzenie rozmów z rodzicami wychowanków, którzy doświadczają przemocy ze strony partnerów, bądź są sprawcami przemocy, w celu zmotywowania ich do korzystania ze specjalistycznej pomocy, kierowanie do odpowiednich instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy. 2. Udostępnienie na tablicy ogłoszeń informacji o numerach telefonów instytucji odpowiedzialnych za pomoc osobom doświadczającym przemocy.</p> <p>18. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do osób dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty psychoedukacyjne dla rodziców z elementami programu: „Jak mówić do dzieci, żeby nas słuchały, jak słuchać, żeby do nas mówiły” oraz „Być mamą, tatą” realizowane na terenie PPP - 8 spotkań warsztatowych 6 rodziców. • Warsztaty Umiejętności Wychowawczych dla rodziców „Jak mówić do dzieci, żeby nas słuchały, jak słuchać, żeby do nas mówiły” na terenie PPP 10 spotkań 8 rodziców, a także na terenie Szkoły Podstawowej Nr 6 - 10 spotkań 7 rodziców. • W ramach KAMPANII 19 DNI PRZECIWKO PRZEMOCY „Stop przemocy rówieśniczej” w Przedszkolu Miejskim Nr 7 w Ostrołęce warsztaty z rodzicami 3 grup dzieci nt.: „Postawy rodzicielskie i ich wpływ na funkcjonowanie dziecka w grupie”. Zebrani zostali poinformowani o trwającej w dniach 1-19.11.2015 r. międzynarodowej KAMPANII antyprzemocowej i jej celu. W warsztatach wzięło udział 26 rodziców i 8 nauczycielek. Warsztaty prowadzone metodą mini wykładu, burzy mózgów, pracy z podziałem na małe grupy miały na celu uświadomienie czym są i jakie są rodzaje postaw rodzicielskich, ich uwarunkowania oraz jaki jest ich wpływ na rozwój emocjonalno-społeczny dzieci i sposób ich zachowania w różnych sytuacjach i kontekstach. • W ramach KAMPANII 19 DNI PRZECIWKO PRZEMOCY „Stop przemocy rówieśniczej” 	<p>PM Nr 1</p> <p>PZZ „Korczakówka”</p> <p>PPP</p>	
--	--	--	--	--

		<p>na terenie PPP odbyło się spotkanie z rodzicami nt. „Kto może być sprawcą i ofiarą przemocy rówieśniczej?- profil osobowościowy”. Celem spotkania było przybliżenie słuchaczom problematyki agresji i przemocy rówieśniczej. Zapoznano rodziców z definicjami, rodzajami, przyczynami wyżej wymienionych zagadnień. Wyjaśniono pochodzenie ludzkiej agresji - przedstawiono teorie. Zaprezentowano rys ofiary i sprawcy przemocy, profil osobowościowy. Przedstawiono jak rozpoznać ofiarę i sprawcę przemocy rówieśniczej oraz jej skutki. Nawiązano do wpływu grupy rówieśniczej na pojawianie się zachowań agresywnych i przemocy. Ukazano współczesne formy agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży. Zapoznano rodziców z działaniami profilaktycznymi (5 rodziców).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prelekcja dla rodziców uczniów nt.: ”Funkcjonowanie dziecka 6,7- letniego w szkole” – SP Nr 10 w Ostrołęce, obecnych ok. 160 rodziców. Podczas spotkania z rodzicami nauczycielami zwracano m.in. uwagę na rolę rodziców w przekazywaniu dzieciom postaw i wartości, prawidłowego funkcjonowania w relacjach rówieśniczych, zadaniowych oraz społecznych. Spotkanie w Przedszkolu Miejskim Nr 1 w Ostrołęce z rodzicami nt.: "Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami dzieci?" (20 osób), konsultacje indywidualne z rodzicami i nauczycielami. <p>19. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. W Ogniskach TPD prowadzone są warsztaty dla rodziców, np. „Świadome rodzicielstwo – najczęstsze błędy wychowawcze, popełniane przez dobrych rodziców”, warsztaty o cyberprzemocy oraz spotkania z psychologiem dotyczące uzależnień oraz przemocy psychicznej i fizycznej.</p> <p>b) Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa indywidualnego i grupowego dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.</p> <p>1. OIK w Ostrołęce jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej realizującą zadania z zakresu interwencji kryzysowej i specjalistycznego poradnictwa szczególnie: prawnego, psychologicznego i rodzinnego.</p> <p>a) Poradnictwo prawne, realizowane jest poprzez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Usługi prawne udzielane są w siedzibie OIK, we wtorki i piątki od godz. 16⁰⁰ do 18⁰⁰.</p> <p>b) Poradnictwo psychologiczne realizowane jest poprzez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Psycholog zatrudniony w OIK pracuje 40 godzin tygodniowo.</p>	<p>TPD</p> <p>OIK</p>	
--	--	---	-----------------------	--

		<p>c) Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. W OIK pracuje 3 pedagogów po 40 godz. tygodniowo.</p> <p>d) Dla potrzeb schronienia w OIK w 2015 r. pracowało trzech pracowników socjalnych, którzy pełnili dyżury nocne oraz w dni wolne od pracy. W tym czasie zajmowali się rodzinami przebywającymi w schronieniu OIK. W przypadku braku klientów w schronieniu, pełnili dyżury pod telefonem interwencyjnym OIK. Ponadto pracownicy socjalni byli opiekunami grup samopomocowych, które funkcjonowały przy OIK.</p> <p>e) W celu poszerzenia oferty usług świadczonych przez OIK, 2015 r. kontynuowano zatrudnienie lekarza psychiatry, który udzielał porad klientom oraz udzielał pracownikom OIK wskazówek do dalszej pracy z tymi klientami. Lekarz był do dyspozycji jeden raz w tygodniu lub każdorazowo na umówiona wizytę, w przypadku pilnej konsultacji.</p> <p>f) OIK w 2015 r. kontynuował zatrudnienie koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który organizował spotkania grup roboczych, prowadził rozmowy z osobami doznającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc. Do Koordynatora klienci mogli zgłaszać się w każdy roboczy dzień.</p> <p>g) Dla osób nieradzących sobie z agresją (stosujących przemoc) utworzono grupę korekcyjno-edukacyjną, która miała zajęcia raz w tygodniu od 18⁰⁰ do 20⁰⁰.</p> <p>h) Osoby doznające przemocy w rodzinie, w sytuacji ostrej przemocy, mogą otrzymać w OIK schronienie do trzech miesięcy. OIK posiada 6 miejsc w schronieniu.</p> <p>c) Realizacja specjalistycznych szkoleń z zakresu świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej (udzielania wsparcia, kierowania osoby doznającej przemocy do właściwych instytucji, wzmocnienia konsekwentnych zachowań i postaw) dla: pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników służby zdrowia, kuratorów sądowych, dzielnicowych, osób działających w organizacjach pozarządowych,</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Urząd Miasta w Ostrołęce – zabezpieczył pojazd na szkolenie pn: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć” dla 7 członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zostało zorganizowane i finansowane przez MPiPS. 2. Szkolenia, w których uczestniczyli pracownicy OIK: <ul style="list-style-type: none"> - ukończenie Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie I^o organizowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - 1 	<p>Urząd Miasta Ostrołęki</p> <p>OIK</p>	
--	--	---	--	--

		<p>pracownik,</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniu dla kadry instytucji pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” zorganizowanym przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych i Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - 2 pracowników, - udział i konsultacje do projektu „Monitorowanie losów dziecka – standard postępowania pracowników socjalnych – narzędzie służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - 2 pracowników, - udział w szkoleniu pn: „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze względu na płeć” - zorganizowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej - 1 pracownik, - udział Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w konferencji dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanej przez Wojewodę Mazowieckiego. <p>d) Popularyzacja wiedzy nt. przemocy w rodzinie oraz informacji o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy. OIK zakupił tematyczne plakaty oraz ulotki i przekazał członkom ZI do rozpowszechnienia w swoich placówkach. Wszyscy realizatorzy Programu propagują wiedzę dotyczącą przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez ulotki, plakaty i materiały dostarczane przez OIK, jednocześnie udzielając informacji o podmiotach udzielających pomocy w przypadku przemocy w rodzinie.</p>	<p>OIK i wszyscy realizatorzy Programu</p>	
--	--	--	--	--

IV	Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc w rodzinie.	<p>a) Udzielanie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego) oraz poradnictwa medycznego.</p> <p>1. Podstawowym celem działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce jest świadczenie poradnictwa specjalistycznego, podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej oraz zapewnienie schronienia osobom i rodzinom z terenu miasta Ostrołęki, mającym trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, doznającym przemocy w rodzinie. Naczelną zasadą, którą kierują się pracownicy OIK jest udzielanie natychmiastowej pomocy każdej osobie, która zgłosi się do Ośrodka a także osobom i rodzinom w sytuacji zagrożenia, jeśli pracownicy Ośrodka zostaną o takiej sytuacji poinformowani. Ośrodek pełni rolę ratowniczą, interwencyjną i terapeutyczną. Obowiązuje w nim dyskrecja i indywidualne podejście do klientów. Pomoc udzielana jest adekwatnie do potrzeb klienta i możliwości Ośrodka. Porady prawne: W OIK zatrudniony jest prawnik z Kancelarii Adwokackiej w Ostrołęce, który w ramach zawartej umowy-zlecenie udziela klientom OIK oraz mieszkańcom miasta Ostrołęki porad prawnych. Porady prawne są udzielane we wtorki i piątki w godzinach od 16⁰⁰ do 18⁰⁰. W 2015 r. udzielono porad prawnych 286 osobom. Poradnictwo rodzinne: Pedagodzy zatrudnieni w OIK w ramach swoich obowiązków udzielali porad w sprawach rozwiązywania problemów rodzinnych. Pedagodzy pracują w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰. Ponadto każdy z nich jeden raz w tygodniu dyżuruje w Ośrodku do godziny 20⁰⁰. W 2015r. udzielono 315 rodzinom porad pedagogicznych, w tym osób w rodzinach było 1258. W 147 przypadkach pedagogzy podjęli działania z zakresu interwencji kryzysowej (417osób w tych rodzinach). Dla 81 rodzin pedagogzy podjęli terapię małżeńską lub rodzinną, a w 23 przypadkach prowadzili terapię indywidualną.</p> <p>Poradnictwo psychologiczne: W ramach swoich obowiązków psycholog zatrudniony w OIK podejmował różnego rodzaju działania, między innymi udzielił: - indywidualnego poradnictwa psychologicznego 186 osobom, - wsparcia psychologicznego podczas interwencji kryzysowej w 11 przypadkach (32 osoby w rodzinie), - terapii rodzinnej w 22 przypadkach. W 166 przypadkach prowadził terapię indywidualną.</p> <p>Z powodu występowania przemocy w rodzinie pracownicy OIK udzielili pomocy 427 osobom, w tym: - z powodu przemocy fizycznej - 176 osobom, - przemocy psychicznej - 251 osobom, - przemocy ekonomicznej – 20 osobom, - seksualnej - 7 osobom, - wyrzucenie z mieszkania - 5 osobom.</p> <p>W OIK odbywają się również spotkania dzieci z rodzicami, którzy na podstawie postanowienia Sądu mają prawo do kontaktów z dziećmi. W 2015r. odbywały się spotkania pięciu ojców z dziećmi. Obecnie spotkania nadzorują kuratorzy Sądowi lub pracownicy OIK.</p> <p>W 2015 r. zatrudniano w OIK lekarza psychiatrę, który udzielał porad klientom OIK oraz</p>	OIK	2015 r.
----	---	---	-----	---------

		<p>pracownikom Ośrodka udzielał wskazówek do dalszej pracy z klientami. Lekarz był do dyspozycji jeden raz w tygodniu lub każdorazowo na umówioną wizytę (w przypadku pilnej konsultacji). W minionym roku lekarz przeprowadził 37 konsultacji psychiatrycznych dla 26 klientów OIK (w tym 20 kobiet i 6 mężczyzn). Przeważająca liczba osób wymagała jak najszybszego włączenia leczenia farmakologicznego oraz podjęcia odpowiedniej psychoterapii. Dziewięć osób zostało skierowanych do leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego; 10 osób, po rozpoznaniu, zostało skierowanych do Poradni Leczenia Uzależnień; 2 osoby skierowano do Poradni Rehabilitacyjno-Readaptacyjnej „Nadzieja” w celu podjęcia terapii dla osób współuzależnionych lub w celu podjęcia leczenia od substancji psychoaktywnych; 1 osobę skierowano do OTU w celu podjęcia terapii dla DDA. Jedna osoba została skierowana na Szpitalny Oddział Ratunkowy. Wszyscy pacjenci przekierowani do odpowiednich placówek medycznych kontynuują leczenie.</p> <p>Większość konsultowanych osób była kierowana przez specjalistów OIK z powodu zaburzeń adaptacyjnych pod postacią zespołu depresyjnego z zaburzeniami lękowymi oraz somatyzacją objawów. Prawie 70% pacjentów to kobiety, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, głównie z powodu przemocy ze strony partnera/małżonka, bądź z powodu ubóstwa spowodowanego brakiem środków materialnych, pozwalających na godne życie a często na zaspokojenie tylko podstawowych potrzeb egzystencjonalnych.</p> <p>2. Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce realizując zadania dotyczące przemocy w rodzinie podejmują następujące działania: - zakładają procedurę przeciwdziałania przemocy w rodzinie pod nazwą „Niebieska Karta część A”, informują o możliwości uzyskania schronienia w OIK dla osób doznających przemocy, oraz wskazywali na możliwość skorzystania z poradnictwa rodzinnego, w tym prowadzonego przez psychologa, pedagoga, prawnika - uczestniczą w pracy grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu spowodowania zaprzestania występowania tego zjawiska w danym środowisku rodzinnym, zapewniają pomoc finansową i rzeczową, motywują ofiary przemocy do podejmowania działań służących rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. W 2015r. pracownicy socjalni prowadzili w 150 rodzinach procedurę „Niebieskie Karty”, kontynuowali w 52 rodzinach działania, związane z monitorowaniem sytuacji rodzinnej w związku z występującą przemocą, uczestniczyli w 428 spotkaniach, w 98 grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy.</p> <p>3. Prokuratura Rejonowa w Ostrołęce. W ramach przyjęć interesantów prokuratorzy udzielali informacji z zakresu procedur karnych, cywilnych i administracyjnych, dotyczących możliwości prawnych członków rodzin doznających przemocy. Informowano także o instytucjach zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,</p>	<p>MOPR w Ostrołęce</p> <p>Prokuratura Rejonowa</p>	
--	--	--	---	--

		<p>w tym przekazywano ulotki informacyjne OIK. Prokuratorzy pełnili dyżury w ramach akcji Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem, współorganizowanym przez Prokuraturę Generalną.</p> <p>4. Głównym zadaniem szkóły zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszy mu wyraźne uszkodzenie zdrowia somatycznego i zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W 2015 r. pracownicy służby zdrowia udzielili kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy w jednym przypadku, tym samym rozpoczęli procedurę „Niebieskie Karty”.</p> <p>5. Przedstawiciele oświaty:</p> <p>a) wszyscy przedstawiciele oświaty w przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka lub innej osoby są zobowiązani do wszczęcia procedury „Niebieskie karty”, w 2015r. została wszczęta 1 procedura NK przez przedstawiciela oświaty.</p> <p>Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie przez terapeutów i psychologa, zatrudnionych w PPZ „Korczakówka” terapii indywidualnej z dziećmi, które doświadczały przemocy w rodzinie. 2. Nabycie przez wychowanków umiejętności prawidłowej reakcji na przemoc. <p>Szkoła Podstawowa Nr 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie Dni Walki z Agresją i Przemocą, Międzynarodowy Dzień Tolerancji i Życzliwości wystawa prac plastycznych uczniów nt. „Przyjaźń, pomoc, tolerancja”. - Rozpowszechnianie ulotek, broszur informujących o zjawisku przemocy w rodzinie. - Audycje w radiowęzle szkolnym o zjawisku przemocy, mających na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających niesienie wsparcia osobom doznającym przemocy. - Informacje o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających pomocy. <p>Szkoła Podstawowa Nr 6</p> <p>Udzielanie poradnictwa dla rodziców. Pomoc psychologiczna dla dzieci, prowadzenie terapii psychologicznej, zajęć socjoterapeutycznych.</p> <p>Szkoła Podstawowa Nr 10</p>	<p>Służba Zdrowia</p> <p>Oświata</p> <p>PPZ „Korczakówka”</p> <p>SP Nr 2</p> <p>SP Nr 6</p> <p>SP Nr 10</p>	
--	--	--	---	--

	<p>Wymiana informacji między Sądem Rodzinnym, kuratorami sądowymi a szkołą o rodzinach zagrożonych lub dotkniętych przemocą. Wizyty pedagogów w domach rodzinnych uczniów, objęcie indywidualną pomocą psychologiczno- pedagogiczną dzieci, prowadzenie rozmów i udzielanie porad rodzicom.</p> <p>Zespół Szkół Nr 5 Udzielanie specjalistycznego poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego. Popularyzacja wiedzy nt. Przemocy w rodzinie oraz informacji o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy (pedagog). Kontakty w sprawie uczniów z miejską i gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych (pedagog).</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 1 W szkolnych gablotach rozpowszechniane są plakaty, broszury, ulotki informujące o zjawisku przemocy w rodzinie oraz o funkcjonujących w Ostrołęce instytucjach udzielających pomocy i wsparcia. W szkole zatrudnione są 4 osoby – pedagodzy przygotowani do pracy z ofiarami przemocy.</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 - Przekazywanie informacji jak należy reagować na przemoc i skutecznie udzielać pomocy. - Konsultacje udzielane przez pedagoga szkolnego, psychologa PPP, psychologa OIK na temat gdzie można znaleźć pomoc.</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 3 Gazetka informacyjna dla uczniów o przemocy w rodzinie i instytucjach pomocowych.</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych Nr 4 Zapewnienie pomocy uczniom, którzy doświadczają przemocy poprzez indywidualne wsparcie pedagoga szkolnego i specjalisty terapii uzależnień udzielane uczniom. Udzielano pomocy uczniom w eliminowaniu napięć występujących na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów rówieśniczych czy rodzinnych. Podejmowane działania interwencyjne wobec uczniów sprawiających trudności wychowawcze, w szczególności w przypadkach przejawów przemocy fizycznej, psychicznej, prześladowań rówieśniczych, środków odurzających, palenia papierosów. Pomagano młodzieży w rozwiązywaniu konfliktów rówieśniczych, korygowano zachowania dysfunkcyjne uczniów agresywnych, wspieranie ofiar przemocy. Prowadzono zgodnie z procedurami działania interwencyjne w przypadku bójek, kradzieży, wagarów, przemocy fizycznej i psychicznej.</p>	<p>ZS Nr 5</p> <p>ZSZ Nr 1</p> <p>ZSZ Nr 2</p> <p>ZSZ Nr 3</p> <p>ZSZ nr 4</p> <p>ILO</p>	
--	---	---	--

	<p>I Liceum Ogólnokształcące im. Gen. J. Bema Informowanie uczniów i rodziców gdzie mogą szukać pomocy w trudnych sytuacjach (prezentacja ulotki OIK, informacje o numerach telefonów zaufania oraz instytucjach mogących udzielić wsparcia na tablicy informacyjnej, na spotkaniach, w rozmowach indywidualnych i grupowych).</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna W ramach KAMPANII 19 DNI PRZECIWKO PRZEMOCY „Stop przemocy rówieśniczej”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie i zamieszczenie na stronie internetowej PPP artykułu dotyczącego przemocy rówieśniczej. Miał on na celu określić kierunki wszechstronnej profilaktyki, a następnie interwencji w sytuacji zaistnienia bullyingu (agresywnego zachowania), • przygotowanie i zamieszczenie na stronie internetowej PPP artykułu „Agresja i przemoc w szkole czyli co powinniśmy wiedzieć by skutecznie działać” mający na celu przeciwdziałanie przemocy wśród dzieci i młodzieży w stosunku do uczniów o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych, • przygotowanie gazetki informacyjnej na terenie PPP dotyczącej form przemocy rówieśniczej, strategii przeciwdziałania jej i interwencji. <p>Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Ostrołęce Ogniska TPD brały udział w projekcie realizowanym przez Samodzielne Koło Terenowe nr 116 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Ostrołęce, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Ostrołęce, Zespół Szkół nr 3 oraz Zespół Szkół nr 4 w Ostrołęce „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. W ramach projektu odbył się rajd rowerowy, warsztaty nt. cyberprzemocy dla dzieci, nauczycieli i rodziców prowadzone przez specjalistów – prof. Jacka Pyżalskiego oraz dr Piotra Plichtę ukazujące zjawisko przemocy psychicznej, spotkania z policjantem, prawnikiem, WOPR – em, dyskoteka, spotkania samorządów, wyjścia na kręgielnię.</p> <p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: MKRPA w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wszczyną procedurę „Niebieskie Karty”. W 2015 r. Komisja nie wszczęła żadnej procedury.</p> <p>b) Udzielanie pomocy w formie schronienia osobom doznającym przemocy. W ramach działań Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielane jest schronienie osobom, które</p>	<p>PPP</p> <p>TPD</p> <p>MKRPA</p> <p>OIK</p>	
--	---	---	--

		<p>doznają przemocy. Mogą one skorzystać z czasowego schronienia w celu izolacji od sprawcy. Osoby te mają zapewnione bezpieczeństwo i wsparcie w rozwiązywaniu problemów. Czas schronienia wynosi do 3 miesięcy. W czasie pobytu w OIK zakwaterowane osoby, wspólnie z pracownikami przygotowują i wcielają w życie plan naprawy kryzysowej sytuacji i wyjścia z przemocy. W 2015r. skorzystało z tej formy pomocy 14 osób: w tym 5 kobiet i 9 dzieci. Okres zamieszkiwania ogółem przez te osoby wynosił 531 świadczeń, gdzie za jedno świadczenie należy przyjąć 1 nocleg. Ze schronienia w OIK korzystały głównie matki z dziećmi w sytuacji przemocy w rodzinie. Prowadzona była z nimi praca terapeutyczna.</p> <p>c) Psychologiczna pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez wsparcie Grupy Samopomocowej dla Osób Doznających Przemocy.</p> <p>W 2015 r. przy OIK funkcjonowały: grupa samopomocowa i grupa wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, które działały na zasadzie grupy otwartej.</p> <p>d) Specjalistyczna pomoc dla dzieci, ofiar przemocy w rodzinie.</p> <p>W 2015 r. ze specjalistycznej pomocy OIK w Ostrołęce skorzystało 47 dzieci, które były świadkami lub ofiarami przemocy w rodzinie. Pedagodzy i wychowawcy ostrołęckich szkół ściśle współpracują z OIK i Sądem Rodzinnym oraz uczestniczą w posiedzeniach Grup Roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>e) Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową. Dwie osoby powyżej 60 r. życia zostało objęte pomocą w związku z występowaniem przemocy w rodzinie.</p>	OIK	
V	Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.	<p>a) Funkcjonowanie Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.</p> <p>Zadania Koordynatora:</p> <p>Zgodnie z Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie w mieście Ostrołęka na lata 2010 - 2016 w OIK w 2015 r. zatrudniony był koordynator ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem pracy koordynatora było zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie oraz zatrzymanie przemocy w rodzinie. Zadaniem koordynatora było również: - nadzorowanie terminowej i właściwej realizacji zadań Grup Roboczych zajmujących się procedurą „Niebieskie Karty”, - usprawnianie współpracy z instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie i wypracowanie procedur pomocowych w rodzinach dotkniętych przemocą, - udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy, - motywowanie i</p>	OIK	2015 r.

		<p>kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w grupie korekcyjno-edukacyjnej, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku działań w lokalnym, - prowadzenie dokumentacji dotyczącej procedury „Niebieskie Karty”, - koordynowanie spotkań grup roboczych, - monitorowanie działań grup roboczych zgodnie z przyjętym planem, - podejmowanie interwencji w środowisku mających na celu powstrzymanie przemocy.</p> <p>Funkcjonowanie grup roboczych pozwala na: bardziej wnikliwą ocenę sytuacji klientów, budowanie i doskonalenie współdziałania pomiędzy specjalistami w obszarze przemocy w rodzinie, większą możliwość zajęcia się wieloma sprawami i problemami adekwatnie do potrzeb poszczególnych członków rodziny i danej sytuacji, inne spojrzenie na problem i wymianę doświadczeń, zapobieganie podejmowaniu działań wykluczających się bądź powielających się, zmniejszenie możliwości manipulacji, uzyskanie wsparcia dla osób pomagających (przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu).</p> <p>W okresie od 01.01.2015r. do 31.12.2015r. wszczęto 98 procedur „Niebieskie Karty”, w tym: 74 założone przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Ostrołęce, 3 założone przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, 19 założonych przez pracowników OIK, 1 założona przez pracowników ochrony zdrowia, 1 założona przez pracowników oświaty. W 18 rodzinach procedura była wszczynana dwukrotnie. W 52 rodzinach procedura była kontynuowana z roku 2014. Łącznie w 2015r. było prowadzonych 150 „Niebieskie Karty” - procedur dla rodzin, w których wystąpiło uzasadnione podejrzenie występowania przemocy domowej.</p>		
VI	Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc.	<p>a) Izolowanie osób stosujących przemoc od ofiar przemocy, zgodnie z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Z ustaleń uzyskanych w trakcie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” wynika, że w 1 przypadku izolowano osobę stosującą przemoc od osób doznających przemocy w rodzinie, a w dwóch przypadkach Sąd zastosował eksmisję z zajmowanego lokalu w stosunku do sprawcy przemocy domowej.</p> <p>b) Wprowadzenie do stosowanej już procedury „Niebieskie Karty” obowiązku odbywania rozmów prewencyjnych z osobami stosującymi przemoc o konsekwencjach prawnych ich czynów i informowanie o możliwości korzystania przez nich z pomocy psychologicznej.</p> <p>Podczas interwencji lub na spotkaniach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	Sąd, Prokuratura, Policja	2015 r.
			Zespół Interdyscyplinarny	

	<p>przeprowadzane były rozmowy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Rozmowa miała za zadanie pouczyć podejrzanego o stosowanie przemocy o konsekwencjach prawnych tego czynu oraz umożliwić takiej osobie uzyskanie pomocy w formie indywidualnej lub w grupie korekcyjno-edukacyjnej. Łącznie przeprowadzono 89 rozmów.</p> <p>c) Realizowanie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez:</p> <p>W OIK funkcjonowała również grupa korekcyjno-edukacyjna dla osób nieradzących sobie z agresją (stosujących przemoc). Głównym celem było dostarczenie wiedzy, nabywanie umiejętności oraz modelowanie zachowań konstruktywnych u uczestników, w kierunku zaprzestania stosowania przemocy. Rezultatem pracy grupy było całkowite zaprzestanie przemocy fizycznej, znaczne ograniczenie przemocy psychicznej, zaprzestanie stosowania agresji werbalnej, zwiększenie wiedzy na temat form przemocy, cykli przemocy, zachowań przemocowych, wzrost zachowań asertywnych, lepsza umiejętność radzenia sobie ze złością. Grupa funkcjonowała od września do grudnia 2015 r. W tym czasie z pomocy specjalisty skorzystało 5 osób (1 kobieta 4 mężczyzn).</p>	<p>i Grupy Robocze</p> <p>OIK</p>	
--	---	-----------------------------------	--

VII	<p>Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej.</p>	<p>a) Publikacja artykułów w prasie lokalnej oraz na stronach internetowych, mających na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających niesienie wsparcia osobom doświadczającym przemocy, a także przekazanie informacji jak należy reagować na stosowanie przemocy i skutecznie udzielać pomocy.</p> <p>W 2015 r. powstała strona internetowa OIK: www.oikostroleka.naszaplacowka.pl, która zawiera zakładkę dot. Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dane kontaktowe.</p> <p>b) Opracowywanie i rozpowszechnianie plakatów, ulotek, broszur informujących o zjawisku przemocy w rodzinie oraz o funkcjonujących w Ostrołęce podmiotach udzielających pomocy i wsparcia w tym zakresie,</p> <p>OIK w Ostrołęce ma od wielu lat opracowaną ulotkę dotyczącą oferowanej przez Ośrodek pomocy. Ulotki te rozpowszechnia mieszkańcom miasta poprzez wszystkie instytucje współpracujące z OIK. W siedzibie OIK dostępne są również specjalistyczne ulotki i plakaty z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>1. Aktualizacja informatora „Gdzie szukać pomocy” W październiku 2015. Urząd Miasta Ostrołęki zaktualizował informator o działających na terenie miasta podmiotach udzielających pomocy w różnych sytuacjach życiowych „Gdzie szukać pomocy”.</p> <p>2. Szkoła Podstawowa Nr 2 - stała współpraca z dzielnicowymi, kuratorami, pracownikami socjalnymi MOPR, OIK oraz innymi podmiotami zajmującymi się pomocą osobom doświadczającym przemocy</p> <p>3. Szkoła Podstawowa Nr 6 – współpraca z MKRPA. Udział w pracy zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy. Prowadzenie własnej dokumentacji dot. zjawiska przemocy. Rozpowszechnianie plakatów, broszur o zjawisku przemocy oraz funkcjonujących na terenie miasta podmiotów udzielających wsparcia w tym zakresie - „Szkolny dzień bez przemocy”, „Tydzień życzliwości”.</p> <p>4. Szkoła Podstawowa Nr 10 - w miarę potrzeb szkoła kieruje wnioski do MOPR oraz OIK w Ostrołęce o pomoc w zbadaniu</p>	<p>OIK</p> <p>OIK</p> <p>UM Ostrołęki</p> <p>SP Nr 2</p> <p>SP Nr 6</p> <p>SP Nr 10</p>	2015 r.
-----	--	--	---	---------

	<p>sytuacji rodzinnej uczniów w związku z podejrzeniem występowania zjawiska przemocy. Pedagodzy uczestniczą w pracach grup roboczych w celu poprawy funkcjonowania rodziny, w której jest wszczęta procedura „Niebieskie Karty”. Szkoła podejmuje działania interwencyjne również na prośbę rodziców.</p> <p>5. Szkoła Podstawowa nr 1 Współpraca bieżąca z MOPR, PPP, KMP, Kuratorami zawodowymi i społecznymi oraz Asystentami rodziny.</p> <p>6. Gimnazjum Nr 1 Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę tj: Urząd Miasta Ostrołęki – Rada Miasta, Rada Osiedla, MOPR, GOPR, Policja, Sąd – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorzy zawodowi i społeczni, OIK, PPP, Placówka Pieczy Zastępczej” Korczakówka” w Ostrołęce, służba zdrowia oraz z organizacjami pozarządowymi: kluby sportowe , fundacje, stowarzyszenia, wolontariat</p> <p>7. Zespół Szkół Nr 5 Rozpowszechnianie ulotek, broszur informacyjnych o zjawisku przemocy w rodzinie wśród uczniów i rodziców, zamieszczenie na stronie informacji: „Jak reagować w przypadku przemocy”. Stała współpraca z OIK, MOPR, Sądem Rejonowym III wydział Rodzinny i Nieletnich, Policją.</p> <p>8. I Liceum Ogólnokształcące – współpraca z MOPR i PCPR.</p> <p>9. Zespół Szkół Nr 3 - współpraca z instytucjami udzielającymi wsparcia w mieście Ostrołęka tj. PPP, MOPR, MKRPA, Sąd Rodzinny i Nieletni, Kuratorzy, Specjaliści Terapii Rodzin, OIK, Rada Miasta, KMP , TPD. - funkcjonowanie koordynatora działań ds. bezpieczeństwa w szkole</p> <p>10. Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka” Współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie pomocy rodzinom wychowanków, w których występuje problem alkoholowy często współistniejący z problemem przemocy . Składanie do Komisji wniosków o leczenie. Przedstawiciel</p>	<p>SP Nr 1</p> <p>Gim. Nr 1</p> <p>ZS Nr 5</p> <p>I LO</p> <p>ZS Nr 3</p> <p>PPZ „Korczakówka”</p> <p>MOPR</p>	
--	--	--	--

VIII	<p>Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy</p>	<p>PPZ „Korczakówka” jest członkiem miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i działa na rzecz powstrzymania przemocy w rodzinach.</p> <p>11. MOPR w Ostrołęce - pracownicy socjalni współpracowali w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych z KMP w Ostrołęce-dzielnicowymi, Sądem – kuratorami sądowymi, organizacjami pozarządowymi, Prokuraturą, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, służbą zdrowia, pedagogami szkolnymi, MKRPA, placówkami leczenia uzależnień, Strażą Miejską, OIK. MOPR stale prowadzi edukację środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek, plakatów, broszur w miejscach publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej.</p> <p>a) Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w składzie: Zgodnie z uchwałą Nr 16/IV/2010 Rady Miasta Ostrołęki z dnia 30 grudnia 2010r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania w Ostrołęce, zarządzeniem Nr 16/11 Prezydenta Miasta Ostrołęki z dnia 27 stycznia 2011r. w sprawie powołania zespołu interdyscyplinarnego w dniu 28 stycznia 2011r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny. W 2014r. odbyły się cztery spotkania ZI. Obecnie w skład Zespołu wchodzi następujące osoby:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Irena Nosek – MKRPA, 2. Robert Prusaczyk – Straż Miejska, 3. Mirosław Rosak – Wydział Oświaty UM Ostrołęki, 4. Iwona Suska – Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich UM Ostrołęki, 5. Anna Wysocka – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce – Przewodnicząca ZI, 6. Marzena Leonarska – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce – Sekretarz ZI, 7. Grzegorz Makowiecki – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Ostrołęce- Z-ca Przewodniczącej, 8. Iwona Brzezińska – Placówka Pieczy Zastępczej „Korczakówka” w Ostrołęce, 9. Wojciech Żywiec – Sąd Okręgowy w Ostrołęce, Kuratorska Służba Sądowa, 10. Joanna Zdrojewska – Sąd Rejonowy w Ostrołęce, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, 11. Leszek Chyliński – Sąd Rejonowy w Ostrołęce, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, 12. Dorota Łada – Prokuratura Okręgowa w Ostrołęce, 13. Karolina Szulkowska – Prokuratura Rejonowa w Ostrołęce, 14. Radosław Marias - Komenda Miejska Policji w Ostrołęce, 16. Włodzimierz Kucharski – Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. dr J. Psarskiego w Ostrołęce, 17. Teresa Michalak – Mazowieckie Kuratorium Oświaty – Delegatura w Ostrołęce, 	<p>wszyscy realizatorzy Programu</p>	
------	--	---	--------------------------------------	--

		<p>18. ks. Kanonik Wiesław Białczak – Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Ostrołęce, 19. Hanna Grądzka – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Ostrołęce, 20. Wioletta Tabor – Zespół Placówek Wsparcia Dziennego w Ostrołęce, 21. Aneta Krawczyk – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce.</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny w Ostrołęce realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Pełni funkcję strategiczno - koordynującą: kształtuje lokalną politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i tworzy spójny lokalny system ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze.</p> <p>b) Stała współpraca OIK z dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi MOPR i członkami MKRPA oraz innymi podmiotami zajmującymi się pomocą osobom doznającym przemocy. Funkcjonowanie Zespołu Interwencji Domowej (w oparciu o przedstawicieli Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). Wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc (praktyczne wykonanie procedur interwencji służb wynikających z: <u>Policja</u> – Wytyczne Nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2012 r.; <u>Pomoc Społeczna</u> – ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.; <u>MKRPA</u> – ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.).</p>		
--	--	---	--	--

	<p>Z ogólnej liczby 150 prowadzonych procedur w 118 występuje problem alkoholowy (78,7%). Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” do wszczętych procedur Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy powołała 98 grup roboczych, których członkowie na 428 spotkaniach dokonywali diagnozy przypadków. Wspólnie z osobami doznającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc w rodzinie ustalali plan pomocy dla rodziny. Wypełniono 103 formularze „Niebieska Karta C” z osobami doznającymi przemocy i 89 formularzy „Niebieska Karta D” z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy.</p> <p>W skład grup roboczych wchodziło:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 12 funkcjonariuszy KMP w Ostrołęce, 2) 24 pracowników socjalnych MOPR w Ostrołęce, 3) 11 pedagogów ostrołęckich szkół, 4) 14 kuratorów sądowych i społecznych, 5) 5 pracowników OIK, 6) 3 asystentów rodziny, 7) 1 pracownik Placówki Pieczy Zastępczej „Korczakówka” w Ostrołęce 8) 3 członków MKRPA, 9) 1 terapeuta OTU w Ostrołęce. <p>W spotkaniach grup roboczych brały udział osoby, których problem przemocy bezpośrednio dotyczy. Wspólnie ze specjalistami ustalali plan pomocy dla rodziny. Każda z osób była informowana o możliwości skorzystania z pomocy: psychologicznej, prawnej, poradnictwa rodzinnego, medycznego i zawodowego oraz z różnych form świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.</p> <p>W trakcie prac grup roboczych, między innymi, zostały podjęte następujące działania i decyzje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • złożono 6 powiadomień do Prokuratury Rejonowej w Ostrołęce o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wobec członków rodziny, • 1 osoba została izolowana od osób wobec, których stosowała przemoc, • 2 osoby zostały eksmitowane z lokalu, 	wszyscy realizatorzy Programu	2015 r.
--	--	-------------------------------	---------

		<ul style="list-style-type: none"> • 8 osób zdecydowało się złożyć wniosek rozwodowy i uzyskały rozwód, • 1 osoba uzyskała separację małżeńską, • 5 osób uzyskało sądowo alimenty na dzieci, • 1 osoba dokonała podziału majątku, • 7 osób zostało skazanych z art. 207 KK dot. znęcania fizycznego i psychicznego nad najbliższą osobą, • 1 osoba stosująca przemoc została ukarana za naruszenie nietykalności cielesnej, • wobec 3 osób Sąd zastosował środek probacyjny w postaci nakazu wykonania prac społeczno-użytecznych, • 1 osoba została zobowiązana do zaprzestania spożywania alkoholu, • 1 osoba otrzymała zakaz zbliżania się do osoby pokrzywdzonej, • 3 osoby zmotywowano do udziału w grupie samopomocowej dla osób doznających przemocy domowej, • 5 osób uczęszczało do grupy korekcyjno-edukacyjną dla osób nieradzących sobie z agresją (stosujących przemoc), • 17 osób podjęło leczenie odwykowe, • 10 osób zobowiązało się dobrowolnie do zaprzestania spożycia alkoholu, • 2 osoby doznające przemocy w rodzinie wyprowadziły się od sprawcy przemocy, • 9 osób stosujących przemoc opuściło lokal wspólnie zamieszkiwany z rodziną, • 1 para podjęła terapię małżeńską, • 3 rodziny otrzymały wsparcie asystenta rodziny. <p>W 2015 r. zamknięto 98 „Niebieskich Kart” z powodu:</p> <p>a) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy - w 53 przypadkach,</p>		
--	--	---	--	--

		<p>b) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań – w 45 przypadkach. W 52 rodzinach procedura „Niebieskie Karty” jest kontynuowana w roku 2016.</p> <p>c) Uczestnictwo w interdyscyplinarnych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w celu podniesienia umiejętności pracy i lepszego radzenia sobie ze stresem.</p> <p>1. Gimnazjum Nr 1 Uczestnictwo pracowników w szkoleniach o tematyce: - konferencja „Przeciwdziałanie przemocy w szkole i rodzinie, praca z ofiarą i sprawcą przemocy” - Białystok (1 pracownik pedagogiczny), - szkolenie Sanepidu dot. szkodliwości działania dopalaczy oraz ich rozpowszechniania (2 pracowników pedagogicznych), - szkolenie „ Profilaktyka agresji i przemocy w szkołach” (4 pracowników pedagogicznych), - szkolenie „ Agresja i przemoc w szkole- czyli co powinniśmy wiedzieć by skutecznie działać” (2 pracowników pedagogicznych), - szkolenie „Dopalacze zagrożeniem życia” – profilaktyka uzależnień (2 pracowników pedagogicznych), - trzydniowe szkolenie z zakresu: „ Profilaktyka uzależnień chemicznych i behawioralnych” zorganizowanym przez MCPS w Ostrołęce (1 pracownik pedagogiczny), - konferencja pt. „ Przemoc w rodzinie i środowisku rówieśniczym- różne aspekty profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży” (1 pracownik pedagogiczny), - warsztaty pt. „ Agresja i przemoc w szkole – czyli co powinniśmy wiedzieć aby skutecznie działać” w ramach Międzynarodowej Kampanii „ 19 dni przeciwko przemocy oraz krzywdzeniu dzieci i młodzieży” - Bullying – przemoc rówieśnicza; miejsce : PPP w Ostrołęce (2 pracowników pedagogicznych), - uczestnictwo w zajęciach z zakresu profilaktyki uzależnień prowadzonych przez psychologa z PPP w Ostrołęce (1 pracownik pedagogiczny), - udział w zespole interdyscyplinarnym zorganizowanym w OIK w Ostrołęce (1 pracownik pedagogiczny).</p> <p>2. Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 – samokształcenie ,doskonalenie się nauczycieli np. poprzez uczestnictwo w różnych szkoleniach , konferencjach i warsztatach.</p>	<p>Gimnazjum Nr 1</p> <p>ZSZ Nr 2</p>	
--	--	--	---------------------------------------	--

	<p>3. PPP w Ostrołęce : Prowadzenie szkoleń na temat profilaktyki przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprowadzenie szkolenia w Bibliotece Pedagogicznej w Ostrołęce „Profilaktyka agresji i przemocy w szkole”. Celem szkolenia była edukacja nauczycieli, wychowawców, pedagogów szkolnych i rodziców na temat pracy ze sprawcą i ofiarą przemocy szkolnej, wzrost świadomości na temat różnych form przemocy rówieśniczej- 45 osób. • Spotkanie dla pedagogów, psychologów oraz wychowawców zatrudnionych w placówkach na terenie Miasta Ostrołęki. W formie wykładu interaktywnego oraz zajęć warsztatowych zostały przekazane treści dotyczące agresji rówieśniczej – diagnozy, przejawów i konsekwencji, z uwzględnieniem specyficznych mechanizmów zaangażowania w agresję rówieśniczą uczniów ze Specjalnymi Potrzebami Edukacyjnymi oraz wspierania szkół w poprawie bezpieczeństwa i przeciwdziałaniu agresji. <p>4. Ukończenie Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie I^o organizowane przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - 1 pracownik oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udział w szkoleniu dla kadry instytucji pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” zorganizowanym przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych i Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - 2 pracowników. • Udział i konsultacje narzędzi do projektu „Monitorowanie losów dziecka – standard postępowania pracowników socjalnych – narzędzie służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego - 2 pracowników. • Udział w szkoleniu pn: „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie ze względu na płeć” - zorganizowane przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – 7 członków ZI, w tym 1 pracownik OIK. • Udział Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w konferencji dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie organizowanej przez Wojewodę Mazowieckiego. <p>d) Inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Realizowanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2016 poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 	<p>PPP</p> <p>OIK</p> <p>wszyscy realizatorzy</p>	
--	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • podpisanie porozumienia w sprawie budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • profilaktykę w szkołach, • prowadzenie grup samopomocowych i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc, • szkolenia grup zawodowych związanych z pomaganiem rodzinie, • zatrudnienie koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • zatrudnienie lekarza psychiatry, pozwoliło na: <ol style="list-style-type: none"> 1) wzrost świadomości i wiedzy wśród społeczności lokalnej dotyczącej przemocy w rodzinie, 2) wyższy poziom aktywności instytucji odpowiedzialnych za udzielanie pomocy rodzinie z problemem przemocy, 3) skuteczniejszą i szybszą współpracę instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie przemocy w rodzinie, 4) większą dostępność do specjalistów dla osób potrzebujących pomocy w sytuacji zagrożenia przemocą. 5) objęcie działaniami korekcyjno - edukacyjnymi osób stosujących przemoc w rodzinie. <p>Funkcjonowanie grup roboczych wprowadziło zupełnie nowe rozwiązania, które pozwoliły na:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) bardziej wnikliwą ocenę sytuacji klientów, b) budowanie i doskonalenie współdziałania pomiędzy specjalistami w obszarze pomocy społecznej, c) większą możliwość zajęcia się wieloma sprawami i problemami, adekwatnie do potrzeb poszczególnych członków rodziny i danej sytuacji, d) inne spojrzenie na problem i wymianę doświadczeń, e) zapobieganie w podejmowaniu działań wykluczających się bądź powielających się, f) zmniejszenie możliwości manipulacji, g) uzyskanie wsparcia dla osób pomagających, h) przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. 	Programu	
--	--	----------	--